

"การให้การศึกษา นั้น กล่าวสั้นๆ โดยความหมายรวบยอด คือ การช่วยให้บุคคล ค้นพบวิธีการดำเนินชีวิต อย่างถูกต้อง เหมาะสม ไปสู่ความเจริญ และความสุขตามอัตภาพ"

พระบรมราชาโฆวาทพระราชนานแก่ผู้สำเร็จการศึกษา
จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (๑๕ มิถุนายน ๒๕๑๒)

แนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา

โดย คณะทำงานบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน
กระทรวงศึกษาธิการ
มีนาคม ๒๕๕๔

ก. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กรอบแนวคิด

เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

เป้าหมาย

มุ่งให้เกิดความสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งทางวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม จากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

หลักการ

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน

เงื่อนไขพื้นฐาน (คุณธรรมนำความรู้)

จะต้องอาศัยความรู้รอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน

การเสริมสร้างจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ

จ. เศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

แนวทางการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปปรับใช้ในโรงเรียน

การบริหารจัดการ

กำหนดเป็นนโยบาย

- วิสัยทัศน์ พันธกิจ ภารกิจ แผนปฏิบัติการ
- งานวิชาการ งบประมาณ บุคคล บริหารทั่วไป ชุมชนสัมพันธ์
- นำหลักการทรงงาน มาปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษา
- เน้นการบริหารทรัพยากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การมีส่วนร่วม รู้รักสามัคคี ไม่ประมาท

หลักสูตรการเรียนการสอน

สอนวิชา “เศรษฐกิจพอเพียง”

ตามมาตรฐาน ส.๓.๑ เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ที่ถูกต้อง และสามารถนำหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ได้ จัดทำรายวิชา เพิ่มเติม / หลักสูตรท้องถิ่น ที่ สอดคล้องกับสภาพ และความ ต้องการ โดยใช้หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง วิเคราะห์ เพื่อกำหนดรายวิชา

การเรียนการสอน

จัดทำหน่วย / แผนการเรียนรู้ หรือสื่อการเรียนรู้ ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กับสาระการเรียนรู้ของกลุ่มสาระต่างๆ

แหล่งเรียนรู้

สร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยพัฒนาและจัดการแหล่งเรียนรู้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษา

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ลักษณะของกิจกรรม

- ต่อยอดหรือพัฒนากิจกรรมที่สอดคล้อง กับภูมิสังคม / บริบท
- ดำเนินการหลักโดยผู้เรียนด้วยความสมัครใจ โดยมีครูช่วยสนับสนุน
- ผู้เรียนใช้หลักคิด / หลักปฏิบัติที่สอดคล้อง กับหลักวิชาการอย่างสมเหตุสมผล
- มีการวางแผนอย่างรอบคอบ คำนึงถึงความเสี่ยงต่างๆ
- ส่งเสริมการเรียนรู้และคุณธรรม

ตัวอย่าง

- มีวินัยในการใช้จ่าย
- ประหยัด / การออม
- พึ่งตนเองในการผลิต หรือสร้างรายได้
- เห็นค่าการอยู่ร่วมกันในสังคม
- ช่วยเหลือสังคม / ชุมชน
- รักษาสมดุลาของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ร่วมอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- สืบสานวัฒนธรรม / ประเพณีไทย
- ส่งเสริมการปฏิบัติตามคำสอนทางศาสนา
- ร่วมสร้างความสามัคคี

ค. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สถานศึกษาควรมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้และปลูกฝัง เสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่อย่างพอเพียง ดังนี้

๑. มีความรู้ ความเข้าใจ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และตระหนักในความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

๑.๑ มีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๑.๒ มีความรู้ ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และความเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจทั่วไป

๑.๓ เห็นประโยชน์ และตระหนักในความสำคัญของการดำเนินชีวิต ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาตนเอง

พัฒนากลุ่ม / โรงเรียน / ชุมชน และพัฒนาสังคมโดยรวม

๒. มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

๒.๑ มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตและการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละบุคคล และสอดคล้องกับภูมิสังคมต่างๆ เช่น การผลิต และจำหน่ายสินค้า การให้บริการ การดำเนินธุรกิจขนาดต่างๆ การใช้จ่ายและการออม การเกษตร ฯลฯ เพื่อให้สามารถดูแลตัวเองและครอบครัวได้

๒.๒ มีทักษะ ค่านิยม และจริยธรรมเบื้องต้นที่จำเป็นในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เกื้อกูล ไม่เบียดเบียน นำไปสู่ความสันติสุข และรู้จักสามัคคี

๒.๓ ใฝ่และพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์และความสุข อย่างยั่งยืน

๒.๔ สืบสานและพัฒนาศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น หวงแหวนทรัพย์สินสมบัติของชาติ รักและภาคภูมิใจในความเป็นไทย

๓. ปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

๓.๑ ปฏิบัติตนให้มีความพอประมาณ รู้จักการประมาณตน รู้จักศักยภาพของตอนที่ได้อยู่ และรู้จักสภาพแวดล้อมของชุมชน / สังคม ที่อาศัยอยู่

๓.๒ ปฏิบัติตนอย่างมีเหตุผล บนพื้นฐานของความถูกต้อง โดยใช้สติ ปัญญา มีความรอบรู้ และรอบคอบในการคิด พุด ทำ โดยยึดทางสายกลางในการปฏิบัติ

๓.๓ มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ทั้งภายในและภายนอก ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์

๓.๔ มีความรอบรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง สามารถคิดวิเคราะห์และปฏิบัติด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง

๓.๕ ปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต อดทน ขยันหมั่นเพียร แบ่งปัน มีสติ ปัญญา มีวินัย พึ่งตนเอง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เกื้อกูล มีความรับผิดชอบและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

เป้าหมาย "นักเรียนอยู่อย่างพอเพียง"

สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ

ภาพความสำเร็จ

๑. สถานศึกษา นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา จัดการศึกษา และดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน / สังคม
๒. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๓. นักเรียนมีความรู้ ทักษะ ปฏิบัติตน และดำเนินชีวิต ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง "อยู่อย่างพอเพียง"
๔. ผู้ปกครอง ชุมชน ดำเนินชีวิต และมีการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ง. แนวทางในการพัฒนาผู้เรียนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ "อยู่อย่างพอเพียง"

๑. การพัฒนาหลักสูตร มีแนวทางดำเนินการดังนี้

สถานศึกษาควรมีการพัฒนาหรือบูรณาการเนื้อหาสาระของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในหลักสูตรสถานศึกษา ตามขั้นตอนดังนี้

- ๑.๑ สถานศึกษานำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาพิจารณาปรับปรุงหรือเพิ่มเติม วิทยาลัยฯ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ในหลักสูตรสถานศึกษา
- ๑.๒ กลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ปรับปรุง หรือเพิ่มเติมมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น ให้สอดคล้องกับวิทยาลัยฯ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของหลักสูตรสถานศึกษาที่ปรับปรุงหรือเพิ่มเติม
- ๑.๓ กลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ปรับปรุง เพิ่มเติม หรือจัดทำสาระการเรียนรู้ หน่วยการจัดการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้นตามข้อ ๑.๒

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๒๕๕๑

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓	เน้นความพอเพียงระดับตนเองและครอบครัว
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ - ๖	เน้นความพอเพียงระดับโรงเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓	เน้นความพอเพียงระดับชุมชน / จังหวัด
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ - ๖	เน้นความพอเพียงระดับประเทศชาติ ภายใต้อาณัติ

๒. การจัดการเรียนการสอน

สถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอนตามเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอย่างสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ เน้นการปฏิบัติจริง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตนที่เหมาะสมในชีวิตประจำวัน โดยมีแนวทางดำเนินการดังนี้

- ๒.๑ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกทักษะ กระบวนการคิด วิเคราะห์ การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การแก้ปัญหา ฯลฯ ที่เริ่มจากชีวิตประจำวัน และเชื่อมโยงสู่ครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และสังคมโลก
- ๒.๒ จัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นการทดลอง การปฏิบัติจริงทั้งในสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา ทั้งในรูปของการจัดทำโครงการ โครงการงาน และอื่นๆ ทั้งการศึกษารายบุคคล และเป็นกลุ่ม
- ๒.๓ วัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทั้ง ๓ ด้าน ได้แก่
 - ๑) ความรู้ (Knowledge)
 - ๒) ทักษะกระบวนการ (Process) และ
 - ๓) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attribute)

การเขียนแผนแบบบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- 🕒 ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (๓ ห่วง ๒ เงื่อนไข) ในการจัดการเรียนรู้ทุกชั้นตอน เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “อยู่อย่างพอเพียง”
- 🕒 ยึดสาระสังคมฯ เป็นหลัก เพราะสาระสังคมฯ จะมีหัวข้อและเนื้อหาชัดเจน ที่สอดคล้องกับความคิด / คุณค่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ลงไปได้
- 🕒 ยุทธศาสตร์การสอนของคุณครู สอดแทรกคุณธรรม -- วินัย ความรับผิดชอบ การคำนึงถึง การอยู่ร่วมกับผู้อื่น / สังคมรอบตัว สภาพแวดล้อมทางวัตถุและธรรมชาติ ความภูมิใจในวัฒนธรรมไทย
- 🕒 เน้นให้เด็กแสดงความคิดเห็นอย่างมีส่วนร่วม วิเคราะห์ปัญหาต่างๆ ที่อยู่รอบตัวอย่างเป็นเหตุเป็นผล รอบคอบ โดยครูก่อয়ชักจูงให้คิดแบบโยนิโสมนสิการ และสร้างบรรยากาศให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แนะนำ ท้าวงดิ่งกันด้วยความจริงใจ

การสอนโดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง

๑. การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา

สถานศึกษาควรจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ ปลูกฝังหล่อหลอม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และเอื้อต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

- ๑.๑ จัดอาคารสถานที่ และสิ่งแวดลอมในโรงเรียนที่เน้นความร่วมมือ ประโยชน์ใช้สอย เป็นแหล่งเรียนรู้ และอนุรักษ์สืบสานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรมของท้องถิ่น และภูมิปัญญาไทย
- ๑.๒ กำหนดระเบียบ ธรรมเนียมปฏิบัติในสถานศึกษา ที่ส่งเสริมความมีระเบียบวินัย เคารพธรรมเนียมปฏิบัติ กฎกติกาของสังคมส่วนรวม เช่น การมีวินัย การเข้าคิว การรับประทานอาหาร การแต่งกาย การใช้ทรัพยากรร่วมกัน ฯลฯ
- ๑.๓ ส่งเสริมและพัฒนาบรรยากาศด้านคุณธรรม เช่น การทำบุญ การบริจาค การปฏิบัติกิจทางศาสนา การฝึกอบรมจิต การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา การยกย่องส่งเสริมผู้กระทำความดี การส่งเสริมการแบ่งปัน การช่วยเหลือกันและกัน ฯลฯ
- ๑.๔ ส่งเสริมการแสวงหาความรู้ และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การจัดนิทรรศการ การจัดการประกวดในรูปแบบต่างๆ การหาความรู้ผ่านสื่อเทคโนโลยีและอื่น ๆ
- ๑.๕ ส่งเสริมการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของผู้บริหาร ครู และบุคลากรในสถานศึกษา
- ๑.๖ จัดโครงการและกิจกรรมส่งเสริมการปฏิบัติตนและการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ห้องเรียนแห่งความพอเพียง

ตัวอย่างการบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่กิจกรรมเรียนรู้

เรียนรู้จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

- ศึกษาพระบรมราโชวาทเกี่ยวกับการดำรงชีวิต / หลักธรรม
- ให้ศึกษาหลักการทรงงาน เพื่อเป็นแนวทาง ในการดำเนินชีวิต
- นำเสนอพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- แนะนำให้รู้จักแก้ปัญหาในชีวิตโดยยึดพระราชดำรัส

ฟุ้งคอง

- โครงการเกษตรผสมผสาน
- ทำน้ายาล้างจาน
- โครงการปลูกพืชสมุนไพร / ทำน้ำดื่มสมุนไพร
- ปลูกข้าวโพดทุกวัน มีกินทั้งปี
- ปลูกพืชไร้ดินโดยใช้เศษผ้า ฯลฯ

การทำบัญชี

การประหยัด

- ทำใบงานโดยใช้เอกสารหน้าเดียว
- ประกวดบิลค่าน้ำ / ค่าไฟ
- เรียนรู้เรื่องประหยัดพลังงาน
- ลดขยะในห้องเรียน

ครูต้นแบบ

- การดำรงชีวิตอย่างพอเพียง
- เป็นต้นแบบในเรื่องความประหยัด และช่วยเหลือสังคม

การออมทรัพย์

การช่วยเหลือสังคม / แบ่งปัน

- สอนเด็กพิเศษเรียนร่วมกัน เพื่อปลูกฝังให้เด็กช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- ให้ความช่วยเหลือชุมชน
- อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
 - นักสืบสายน้ำ
 - เฝ้าระวังลุ่มน้ำ / ป่าชุมชน
- โต๊ะเรียนเพื่อน้อง

เพิ่มรายได้

- สหกรณ์ร่วมใจ
- ทำโครงการเกษตรผสมผสาน
- ทำผลิตภัณฑ์ OTOP จากสมุนไพรพื้นบ้าน
- ผลิตภัณฑ์ในรูปแบบบริษัท
- พัฒนาอาชีพ
 - ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น
 - ลดต้นทุนการผลิต
 - เพิ่มคุณภาพสินค้า
- ธนาคารขยะรีไซเคิล

การแสดง

- ละคร
 - ความสุขที่ยั่งยืน
 - "เดินตามรอยพ่อ ใช้อย่างพอเพียง"

ส่งเสริมให้เข้าร่วมการประกวดต่างๆ

- เรียงความ
- ประกวดสื่อการเรียนการสอน
- แต่งคำประพันธ์ / คำขวัญ

การเรียนรู้จากชุมชน

- กินอาหารท้องถิ่น / ตามฤดูกาล ช่วยให้สุขภาพดี อายุยืน
- การประกอบอาชีพที่พอมีพอกิน
- นำนักเรียนไปเรียนรู้วิถีชีวิตจริง
- ร่วมอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

๔. การจักระบบบริหารจัดการของสถานศึกษา

สถานศึกษาควรมีการจักระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เอื้อต่อการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

- ๔.๑ ทบทวน ปรับปรุง พัฒนา โครงสร้างและกระบวนการบริหารจัดการให้สอดคล้องหรือรองรับการจัดการศึกษาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มีความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
- ๔.๒ กำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรม และการปรับปรุงเพิ่มเติมหรือจัดทำแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา ให้ครอบคลุมการพัฒนาการศึกษาตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา มีการดำเนินการตามแผนอย่างเป็นระบบ และมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง
- ๔.๓ พัฒนาคณาจารย์ ทั้งผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความพร้อมในการดำเนินการตามระบบการบริหารจัดการที่เปลี่ยนแปลง และการจัดการศึกษาตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ๔.๔ จักระบบการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการและกระบวนการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๕. การให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

สถานศึกษาควรให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอน ตามแนวทางดังนี้

- ๕.๑ ร่วมกำหนดนโยบาย และการวางแผน
- ๕.๒ ร่วมให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร
- ๕.๓ ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการจัดสภาพและบรรยากาศภายในสถานศึกษา
- ๕.๔ ส่งเสริมการเรียนรู้และการปฏิบัติตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ที่บ้าน และสถานที่อื่นๆ
- ๕.๕ ร่วมติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

๖. การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

สถานศึกษาควรจัดให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีแนวทางดำเนินการดังนี้

๖.๑ ติดตามและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยพิจารณาจาก

- ๑) ผลการทดสอบความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานด้านเศรษฐกิจพอเพียง
- ๒) ผลงานและการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน
- ๓) การปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันของผู้เรียน
- ๔) ผลการประเมินโดยผู้ประเมินภายนอก หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากทุกภาคส่วน

๖.๒ ติดตามและประเมินความเหมาะสมของการดำเนินการในกระบวนการ ขั้นตอน และกิจกรรม การดำเนินการในด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม การจัดระบบบริหารจัดการ การให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการประเมินคุณลักษณะของผู้เรียนอันพึงประสงค์

๖.๓ จัดให้ระบบการรายงานผลการดำเนินการเป็นระยะ ๆ ทั้งการรายงานภายในสถานศึกษา การรายงานต่อสาธารณชน และการรายงานหน่วยงานต้นสังกัดตามลำดับ

“ คนที่นำหลักเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ได้ผล

มักจะมีคุณสมบัติที่เหมือนกันหลายอย่าง ได้แก่

ชอบที่จะทำงานหนัก มีความซื่อสัตย์ สนุกสนานกับการเรียนรู้ และการสร้างปัญญาให้เกิดขึ้นกับตนเอง เห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันในสังคม และการอยู่ร่วมกับระบบนิเวศวิทยาอย่างสมดุล **คนเหล่านี้ไม่ใช่พวกวัตถุนิยม**

แต่มักจะคำนึงถึงหลักการบริโภคแบบยั่งยืน มีความเคารพธรรมชาติ

และความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน **โดยสรุป พวกเขามี**

จิตสำนึกและวิถีคิดในแบบฉบับเฉพาะ ”

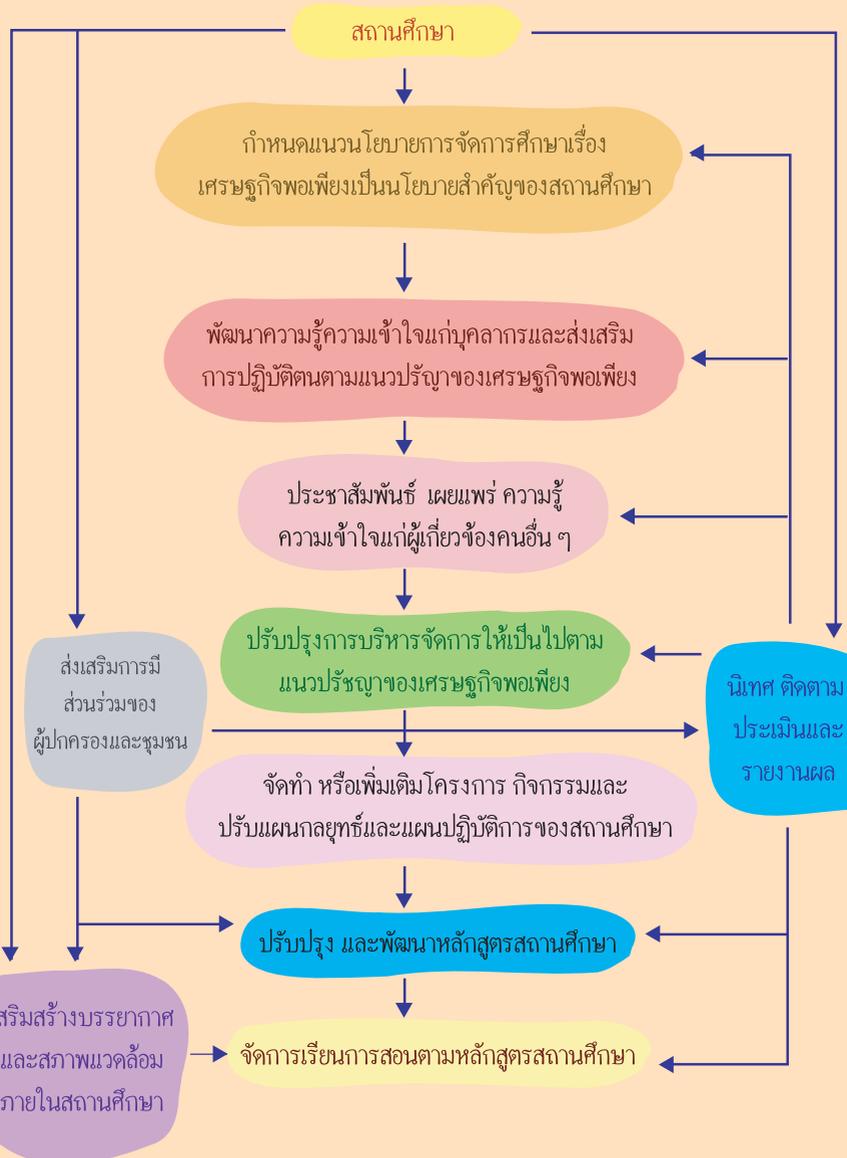
จ. ขั้นตอนในการดำเนินการ

การดำเนินการตามแนวทางการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา มีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

๑. กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นนโยบายสำคัญของสถานศึกษา
๒. พัฒนาความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรทั้งผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา และส่งเสริมให้ปฏิบัติตนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๓. ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ
๔. ทบทวนหรือปรับปรุง โครงสร้างและพัฒนากาการบริหารจัดการตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๕. จัดทำ ปรับปรุง หรือเพิ่มเติม โครงการ กิจกรรม และปรับแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา
๖. ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
๗. จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของสถานศึกษา
๘. เสริมสร้างบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้
๙. จัดระบบนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินการ
๑๐. ให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอน

ผังภาพขั้นตอนการดำเนินการตามแนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา

จ. ความเชื่อมโยงของแนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา

จากแนวทาง ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามประเด็นดังกล่าวข้างต้น
เขียนเป็นแผนภาพ ซึ่งเป็นแผนภาพเชิงระบบที่แสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันได้ดังนี้

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

มีส่วนร่วมในการดำเนินการของสถานศึกษาทุกด้าน

การพัฒนาหลักสูตร

พัฒนาหลักสูตรโดยบูรณาการ
เนื้อหาสาระของเศรษฐกิจพอเพียง
ไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาทุกกลุ่ม
สาระ การเรียนรู้ และกิจกรรม
พัฒนาผู้เรียน

การจัดการเรียนการสอน

จัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต
ของผู้เรียนโดย

- พัฒนาทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์การจัดการ
การเผชิญสถานการณ์ การแก้ปัญหาในชีวิต
ประจำวัน
- เน้นกิจกรรมการทดลอง การปฏิบัติจริงในชีวิต
ประจำวัน
- วัดและประเมินผลผู้เรียนทั้งด้านความรู้ทักษะ
กระบวนการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะของผู้เรียน อันพึงประสงค์

พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และ
ค่านิยมชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง

- มีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักใน
ความสำคัญของการดำเนินชีวิตตาม
แนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- มีความรู้ และทักษะพื้นฐานในการดำเนิน
ชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง

การจัดระบบบริหารจัดการ

จัดระบบบริหารจัดการตามแนว
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- ปรับโครงสร้างและกระบวนการ
บริหารให้สอดคล้องกับแนวปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง
- กำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ
ปรับแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ
- พัฒนาศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจ
และการปฏิบัติตนตามแนวปรัชญา
- จัดระบบการนิเทศการศึกษาภายใน
สถานศึกษา

การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม ภายในสถานศึกษา

จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้อัปเดตต่อการ
พัฒนาผู้เรียน

- จัดอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม ให้ร่มรื่น เป็นแหล่ง
เรียนรู้ สะท้อนการอนุรักษ์สืบสานทรัพยากร
ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย
- ส่งเสริมและพัฒนาบรรยากาศด้านคุณธรรม
- ส่งเสริมการแสวงหา และเผยแพร่ความรู้ด้าน
เศรษฐกิจพอเพียง
- ส่งเสริมการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของบุคลากร
- จัดโครงการส่งเสริมการดำเนินวิถีชีวิตตามแนว
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

ดำเนินการติดตาม ประเมินผลและรายงานผล

- ติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน โดยพิจารณาจากผลการทดสอบ
ผลงาน การปฏิบัติกิจกรรม การปฏิบัติตนในชีวิตประจำวัน
- ติดตามและประเมินผลความเหมาะสมของการดำเนินงานแต่ละด้าน
- รายงานผลการดำเนินการจัดการศึกษาเป็นระยะๆ ทั้งการรายงานภายในสถานศึกษา การรายงานต่อสาธารณชน
และการรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด

ในเล่มนี้มีอะไร

- ก. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ข. เศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา
- ค. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ง. แนวทางในการพัฒนาผู้เรียนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ "อยู่อย่างพอเพียง"
- จ. ขั้นตอนในการดำเนินการ
- ฉ. ความเชื่อมโยงของแนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา

หน้า

๒

๓

๕

๗

๑๓

๑๕

ติดต่อสอบถามขอข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ :

โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง
สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
๑๗๓ ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐
โทรศัพท์ ๐-๒๖๖๗-๓๖๖๒ โทรสาร ๐-๒๒๘๒-๘๒๒๖

www.sufficiencyeconomy.org

